

หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย

ผู้จัดทำ

ว่าที่ร.ต.ญ.จีรนนันดาณี แจ่มปัญญา รหัส 571151321076	
นางสาวฉิรพร พูลสวัสดิ์ รหัส 571151321108	
นางจันทนา ปั่นโท้ รหัส 571151321102	
นางสาวปราณี ชันติวงศ์ รหัส 571151321118	
นางสาวอารยา น้อยเพชรมณี รหัส 571151321119	
นางสาวนิยม สุทธิรักษ์ รหัส 571151321120	
นางสาวสมปอง จองกา รหัส 571151321121	
นางสาวศุภากร ปิ่นภุมภีร์ รหัส 571151321122	
นางสาวอาภาพร บุญเรือง รหัส 571151321123	

1. **วิสัยทัศน์** การจัดการศึกษาได้มาตรฐานในทุกด้าน สถานศึกษาน่าอยู่ ส่งเสริมการเรียนรู้คู่คุณธรรม
น้อมรักประเพณีไทย ชุมชนร่วมมือ สร้างเด็กเก่งและเด็กดีสู่สังคม

2. พันธกิจ

1. มุ่งสู่ความเป็นศูนย์เด็กเล็กมาตรฐาน ตามมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับเตรียมความพร้อมมีพัฒนาการอย่างสมดุลทั้งทาง ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์
จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา ก่อนเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป
3. เสริมสร้างเด็กเล็กให้มีคุณธรรม จริยธรรม รักในประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. สร้างความร่วมมือและความเข้าใจอันดีกับผู้ปกครองของเด็กและประชาชนในชุมชน

3. เป้าหมาย

1. เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมในทุกด้านอย่างมีคุณภาพพร้อมที่จะรับ
การศึกษาในขั้นพื้นฐานต่อไป
2. เด็กปฐมวัยมีคุณธรรมจริยธรรมรู้จักอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ผ่านการรับรองมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ
4. ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมและองค์กรอื่นยอมรับเชื่อถือและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก

4. จุดหมายหรือมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

- มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขลักษณะที่ดี
- มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
- มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
- มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรีและการเคลื่อนไหว
- มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม
- มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมและความเป็นไทย
- มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้
- มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ (กำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์)

มฐ. 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
1.1 น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์	1.1.1 น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	1.1.1 น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	1.1.1 น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย
1.2 มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี	1.2.1 ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และดื่มน้ำที่สะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ	1.2.1 ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และดื่มน้ำที่สะอาดด้วยตนเอง	1.2.1 ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หลายชนิดและดื่มน้ำที่สะอาดได้ด้วยตนเอง
	1.2.2 ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	1.2.2 ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	1.2.2 ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง
	1.2.3 นอนพักผ่อนเป็นเวลา	1.2.3 นอนพักผ่อนเป็นเวลา	1.2.3 นอนพักผ่อนเป็นเวลา
	1.2.4 ออกกำลังกายเป็นเวลา	1.2.4 ออกกำลังกายเป็นเวลา	1.2.4 ออกกำลังกายเป็นเวลา
1.3 รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	1.3.1 เล่นทำกิจกรรมอย่างปลอดภัย	1.3.1 เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง	1.3.1 เล่นและทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
2.1 เคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้	2.1.1 เดินตามแนวที่กำหนดได้	2.1.1 เดินต่อเท้าไปข้างหน้าเป็นเส้นตรงได้ ไม่ต้องกางแขน	2.1.1 เดินต่อเท้าถอยหลังเป็นเส้นตรงได้ โดยไม่ต้องกางแขน
	2.1.2 กระโดดสองขาขึ้นลงอยู่กับที่ได้	2.1.2 กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้โดยไม่เสียการทรงตัว	2.1.2 กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว
	2.1.3 วิ่งแล้วหยุดได้	2.1.3 วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้	2.1.3 วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้อย่างคล่องแคล่ว
	2.1.4 รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย	2.1.4 รับลูกบอลโดยใช้มือทั้งสองข้าง	2.1.4 รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้
2.2 ใช้มือ – ตา ประสานสัมพันธ์	2.2.1 ใช้กรรไกรตัดกระดาษขาดจากกันได้ โดยใช้มือเดียว	2.2.1 ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรงได้	2.2.1 ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้
	2.2.2 เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้	2.2.2 เขียนรูปร่างสี่เหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน	2.2.2 เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน
	2.2.3 ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 ซม. ได้	2.2.3 ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.5 ซม. ได้	2.2.3 ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.25 ซม. ได้

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
3.1 แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	3.1.1 แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์	3.1.1 แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมตามสถานการณ์	3.1.1 แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	3.2.1 กล้าพูดกล้าแสดงออก	3.2.1 กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมบางสถานการณ์	3.2.1 กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมบางสถานการณ์
	3.2.2 แสดงความพอใจในผลงานของตนเอง	3.2.2 แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเอง	3.2.2 แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเองและผู้อื่น

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
4.1 สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	4.1.1 สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ	4.1.1 สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ	4.1.1 สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ
	4.1.2 สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี	4.1.2 สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี	4.1.2 สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี
	4.1.3 สนใจ มีความสุขและแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี	4.1.3 สนใจ มีความสุขและแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี	4.1.3 สนใจ มีความสุขและแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
5.1 ซื่อสัตย์สุจริต	5.1.1 บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเอง และสิ่งใดเป็นของผู้อื่น	5.1.1 รออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นเมื่อมีผู้ชี้แนะ	5.1.1 รออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นด้วยตนเอง
5.2 มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน	5.2.1 แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง	5.2.1 แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง	5.2.1 แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง
	5.2.2 แบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	5.2.2 ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	5.2.2 ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นได้ด้วยตนเอง
5.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	5.3.1 แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	5.3.1 แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	5.3.1 แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์
5.4 มีความรับผิดชอบ	5.4.1 ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเมื่อมีผู้ช่วยเหลือ	5.4.1 ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเมื่อมีผู้ชี้แนะ	5.4.1 ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
6.1 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	6.1.1 แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ	6.1.1 แต่งตัวด้วยตัวเอง	6.1.1 แต่งตัวด้วยตัวเอง ได้อย่างคล่องแคล่ว
	6.1.2 รับประทานอาหารด้วยตนเอง	6.1.2 รับประทานอาหารด้วยตนเอง	6.1.2 รับประทานอาหารด้วยตนเอง อย่างถูกวิธี
	6.1.3 ใช้ห้องน้ำห้องส้วมโดยมีผู้ช่วยเหลือ	6.1.3 ใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	6.1.3 ใช้และทำความสะอาดหลังใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง
6.2 มีวินัยในตนเอง	6.2.1 เก็บของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ	6.2.1 เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ด้วยตนเอง	6.2.1 เก็บของเล่นของใช้เข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วยตนเอง
	6.2.2 เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	6.2.2 เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง	6.2.2 เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง
6.3 ประหยัดและพอเพียง	6.3.1 ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	6.3.1 ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	6.3.1 ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงด้วยตนเอง

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
7.1 ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	7.1.1 มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	7.1.1 มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	7.1.1 มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง
	7.1.2 ทิ้งขยะได้ถูกที่	7.1.2 ทิ้งขยะได้ถูกที่	7.1.2 ทิ้งขยะได้ถูกที่
7.2 มีมารยาทตามวัฒนธรรมและรักความเป็นไทย	7.2.1 ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	7.2.1 ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ด้วยตนเอง	7.2.1 ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ตามกาลเทศะ
	7.2.2 กล่าวคำขอบคุณและขอโทษเมื่อมีผู้ชี้แนะ	7.2.2 กล่าวคำขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง	7.2.2 กล่าวคำขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง
	7.2.3 หยุดยีนเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี	7.2.3 หยุดยีนเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี	7.2.3 หยุดยีนและร่วมร้องเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
8.1 ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	8.1.1 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	8.1.1 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	8.1.1 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน
8.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	8.2.1 เล่นร่วมกับเพื่อน	8.2.1 เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม	8.2.1 เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย
	8.2.2 ยิ้มหรือทักทายผู้ใหญ่หรือบุคคลที่คุ้นเคยเมื่อมีผู้ชี้แนะ	8.2.2 ยิ้มทักทายหรือพูดคุยกับผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้ด้วยตนเอง	8.2.2 ยิ้มทักทายหรือพูดคุยกับผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้เหมาะสมกับสถานการณ์
8.3 ปฏิบัติการเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	8.3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	8.3.1 มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	8.3.1 มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงด้วยตนเอง
	8.3.2 ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามเมื่อมีผู้ชี้แนะ	8.3.2 ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามด้วยตนเอง	8.3.2 ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามเหมาะสมกับสถานการณ์
	8.3.3 ยอมรับการประนีประนอมแก้ไขปัญหาเมื่อมีผู้ชี้แนะ	8.3.3 ยอมรับการประนีประนอมแก้ไขปัญหาโดยปราศจากการใช้ความรุนแรงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	8.3.3 ยอมรับการประนีประนอมแก้ไขปัญหาโดยปราศจากการใช้ความรุนแรงด้วยตนเอง

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
9.1 สนทนาโต้ตอบและ เล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ	9.1.1 ฟังผู้อื่นพูดจนจบและพูดโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง	9.1.1 ฟังผู้อื่นพูดจนจบและพูดโต้ตอบสอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง	9.1.1 ฟังผู้อื่นพูดจนจบและพูดโต้ตอบต่อเนื่องเชื่อมโยงเรื่องที่ฟัง
	9.1.2 เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ	9.1.2 เล่าเรื่องเป็นประโยคต่อเนื่อง	9.1.2 เล่าเป็นเรื่องราวต่อเนื่องได้
9.2 อ่าน เขียนภาพและเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้	9.2.1 อ่านภาพและพูดข้อความด้วยภาษาของตน	9.2.1 อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ พร้อมทั้งชี้หรือกวาดตามองข้อความตามบรรทัด	9.2.1 อ่านภาพสัญลักษณ์ คำ พร้อมทั้งชี้หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดจบของข้อความ
	9.2.2 เขียนขีดเขียน อย่างมีทิศทาง	9.2.2 เขียนคล้ายตัวอักษร	9.2.2 เขียนชื่อของตนเองตามแบบเขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
10.1 มีความสามารถในการคิดรวบยอด	10.1.1 บอกลักษณะของสิ่งต่าง ๆ โดยการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส	10.1.1 บอกลักษณะและส่วนประกอบของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส	10.1.1 บอกลักษณะส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงหรือความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส
	10.1.2 จับคู่หรือเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะหรือหน้าที่การใช้งานเพียงลักษณะเดียว	10.1.2 จับคู่หรือเปรียบเทียบความแตกต่างหรือความเหมือนของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบเพียงลักษณะเดียว	10.1.2 จับคู่หรือเปรียบเทียบความแตกต่างและความเหมือนของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบสองลักษณะขึ้นไป
	10.1.3 คัดแยกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะหรือหน้าที่การใช้งาน	10.1.3 จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ โดยใช้อย่างน้อยหนึ่งลักษณะเป็นเกณฑ์	10.1.3 จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ โดยใช้สองลักษณะเป็นเกณฑ์

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
	10.1.4 เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย 3 ลำดับ	10.1.4 เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย 4 ลำดับ	10.1.4 เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย 5 ลำดับ
10.2 มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล	10.2.1 ระบุผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ	10.2.1 ระบุสาเหตุหรือผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ	10.2.1 อธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำด้วยตนเอง
	10.2.2 คาดเดาหรือคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้น	10.2.2 คาดเดาหรือคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นหรือมีส่วนร่วมในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล	10.2.2 คาดเดาหรือคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นและมีส่วนร่วมในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล
10.3 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ	10.3.1 ตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ	10.3.1 ตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ และเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น	10.3.1 ตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้น
	10.3.2 แก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก	10.3.2 ระบุปัญหาและแก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก	10.3.2 ระบุปัญหาสร้างทางเลือกและเลือกวิธีแก้ปัญหา

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
11.1 ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	11.1.1 สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง	11.1.1 สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองโดยมีการดัดแปลงและแปลกใหม่จากเดิมหรือมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น	11.1.1 สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองโดยมีการดัดแปลงและแปลกใหม่จากเดิมและมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
11.2 แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์	11.2.1 เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง	11.2.1 เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายหรือแปลกใหม่	11.2.1 เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายหรือแปลกใหม่

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
11.2 แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์	11.2.1 เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง	11.2.1 เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายหรือแปลกใหม่	11.2.1 เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายหรือแปลกใหม่
12.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	12.1.1 สนใจฟังหรืออ่านหนังสือด้วยตนเอง	12.1.1 สนใจซักถามเกี่ยวกับสัญลักษณ์หรือตัวหนังสือที่พบเห็น	12.1.1 สนใจหยิบหนังสือมาอ่านและเขียนสื่อความคิดด้วยตนเองเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง
	12.1.2 กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	12.1.2 กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	12.1.2 กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ
12.2 มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	12.2.1 ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่าง ๆ ตามวิธีการที่มีผู้ชี้แนะ	12.2.1 ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่าง ๆ ตามวิธีการตนเอง	12.2.1 ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่าง ๆ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายด้วยตนเอง
	12.2.2 ใช้ประโยคคำถามว่า“ใคร” “อะไร” ในการค้นหาคำตอบ	12.2.2 ใช้ประโยคคำถามว่า“ที่ไหน” “ทำไม” ในการค้นหาคำตอบ	12.2.2 ใช้ประโยคคำถามว่า“เมื่อไหร่” “อย่างไร” ในการค้นหาคำตอบ

โครงสร้างหลักสูตร

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย 1-3 ปีการศึกษา โดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยจะขึ้นอยู่กับสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ประสบการณ์สำคัญ	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	กิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรม	จำนวนชั่วโมง/วัน		
			3-4 ปี	4-5 ปี	5-6 ปี
1. ด้านร่างกาย	1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	1. กิจกรรมเคลื่อนไหว			
2. ด้านอารมณ์และ จิตใจ	2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล	ไหวและจังหวะ	20 นาที	20 นาที	20 นาที
3. ด้านสังคม	และสถานที่แวดล้อมเด็ก	2. กิจกรรมเสริม			
4.ด้านสติปัญญา	3. เรื่องราวเกี่ยวกับ	ประสบการณ์	30 นาที	30 นาที	30 นาที
	ธรรมชาติรอบตัวเด็ก	3. กิจกรรมสร้างสรรค์	30 นาที	30 นาที	30 นาที
	4. เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่ง	4. กิจกรรมเสรี/เล่นตามมุม	30 นาที	30 นาที	30 นาที
	ต่างๆรอบตัวเด็ก	5. กิจกรรมกลางแจ้ง	30 นาที	30 นาที	30 นาที
		6. กิจกรรมเกมการศึกษา	30 นาที	30 นาที	30 นาที

วิเคราะห์สาระการเรียนรู้

การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้เพื่อกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรรู้ในแต่ละช่วงอายุของเด็ก โดยยึดสาระการเรียนรู้แกนกลางของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว และเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก โดยครูผู้สอนทำหน้าที่ในการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และตัวบ่งชี้ ดังแสดงตามตาราง ดังนี้

ตารางวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี
ระดับ ปฐมวัย 3 ปี

มาตรฐาน 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

พัฒนาการ	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ 3 ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
			สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านร่างกาย	ตบช. 1.1 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์	1.1.1. น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	ตัวเด็ก - การเจริญเติบโตของร่างกาย - อวัยวะของร่างกาย - การรักษาความสะอาด - ชื่อ – สกุล ของตนเอง - ความปลอดภัย - การเล่น - การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน - มารยาท - ประสาทสัมผัสทั้งห้า - การรับประทานอาหาร - การออกกำลังกาย - การพักผ่อน - การช่วยเหลือตนเอง	การทรงตัวและประสานสัมพันธ์กล้ามเนื้อใหญ่ - การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และที่ - การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์ - การเล่นเครื่องเล่นสนาม การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก - การเล่นเครื่องเล่นสนาม - การเขียนภาพและการเล่นกับสี - การปั้นและประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยวัสดุต่างๆ - การต่อของ บรรจุ เทและแยกชิ้นส่วน การรักษาสุขภาพ - การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย การรักษาความปลอดภัย - การรักษาความปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน
	ตบช. 1.2 รู้สุขนิสัยที่ดี	1.2.1. ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์/ดื่มน้ำที่สะอาดก่อนรับประทานอาหารก่อนเข้าห้องน้ำ 1.2.2. ล้างมือ ล้างหน้า แปรงฟันได้ 1.2.3. บอกความต้องการเมื่อจะขับถ่าย 1.2.4. พักผ่อนเป็นเวลา 1.2.5. สนใจและสนุกกับการออกกำลังกายเป็นเวลา		
	ตบช. 1.3 รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	1.3.1. เล่นทำกิจกรรมอย่างปลอดภัย		

มาตรฐาน 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

พัฒนาการ	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ 3 ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
			สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านร่างกาย	<p>ตบช. 2.1 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้</p>	<p>2.1.1. เดินบนกระดานทรงตัวโดยใช้แขนช่วยทรงตัว</p> <p>2.1.2. วิ่งและหยุดได้</p> <p>2.1.3. กระโดดพร้อมกันสองขาขึ้นลงอยู่กับที่</p> <p>2.1.4. รับลูกบอลด้วยมือได้และลำตัวช่วย</p>	<p>ตัวเด็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - อวัยวะของร่างกาย - ความปลอดภัย - สุขอนามัย - การเล่น - ประสาทสัมผัสทั้งห้า - การออกกำลังกาย - การเจริญเติบโต - การช่วยเหลือตนเอง 	<p>การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ - การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์ - การเล่นเกมเล่นสนาม <p>การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเล่นเกมเล่นสนาม - การเขียนภาพและการเล่นกับสี - การปั้นและประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน แท่งไม้ เศษวัสดุ ฯลฯ - การต่อของ บรจุ เทและแยกชิ้นส่วน <p>การรักษาสุขภาพ</p>
	<p>ตบช. 2.2 ใช้มือและตาประสานสัมพันธ์กัน</p>	<p>2.2.1. ร้อยวัสดุขนาดใหญ่ 1 ซม. ต่อกันประมาณ 3-4 ลูก</p> <p>2.2.2 ตัดกระดาษด้วยกรรไกรได้โดยใช้มือเดียว</p> <p>2.2.3. วาดรูปวงกลมตามแบบได้</p>		<ul style="list-style-type: none"> - การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย <p>การรักษาความปลอดภัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การรักษาความปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่น

มาตรฐาน 3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข

พัฒนาการ	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ 3 ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
			สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านอารมณ์- จิตใจ	ตบช. 3.1 แสดงออกทาง อารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	3.1.1. แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับบาง สถานการณ์	ตัวเด็ก - ชื่อ – สกุล ของตนเอง	ดนตรี - การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี
	ตบช. 3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อ ตนเอง และผู้อื่น	3.2.1. แสดงท่าทางพอใจในผลงานด้วยตนเอง 3.2.2. กล้าพูด และกล้าแสดงออก	- มารยาท - การคิดและความรู้สึก - คุณธรรม จริยธรรม - ความรับผิดชอบในห้องเรียน บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก - กฎ ระเบียบ	- การเล่นเครื่องดนตรีง่าย ๆ - การร้องเพลง สุนทรียภาพ - การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม - การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราวเหตุการณ์ที่สนุกสนานต่าง ๆ การเล่น - การเล่นอิสระ - การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม - การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน คุณธรรม จริยธรรม - การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ

มาตรฐาน 4 ชื่นชม และแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย

พัฒนาการ	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ 3 ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
			สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านอารมณ์- จิตใจ	ตบช. 4.1 สนใจและมี ความสุขกับศิลปะ และ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	4.1.1. สนใจและมีความสุข และแสดงออกผ่านงาน ศิลปะ 4.1.2. สนใจและมีความสุขกับเสียงเพลง ดนตรี 4.2.3. สนใจมีความสุขและแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหว ประกอบเพลงจังหวะและดนตรี	ตัวเด็ก - การเล่น - ประสาทสัมผัสทั้งห้า - การออกกำลังกาย บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก - วันสำคัญ - การละเล่นแบบต่าง ๆ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว - สี - ความแตกต่าง	ดนตรี - การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี - การเล่นเครื่องดนตรีง่าย ๆ - การร้องเพลง สุนทรียภาพ - การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม - การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราวเหตุการณ์ที่สนุกสนานต่าง ๆ การเล่น - การเล่นอิสระ - การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม
				- การเล่นในห้องเรียน การเล่นนอกห้องเรียน คุณธรรม จริยธรรม - การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ

มาตรฐาน 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

พัฒนาการ	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ 3 ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
			สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านอารมณ์- จิตใจ	ตบช. 5.1 ซื่อสัตย์สุจริต	5.1.1. บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเองและเป็น ของผู้อื่น	ตัวเด็ก - ความปลอดภัย - มารยาท - การคิดและความรู้สึก - ความรับผิดชอบ - การเล่น - คุณธรรม จริยธรรม - การช่วยเหลือตนเอง	ดนตรี - การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี - การเล่นเครื่องดนตรีง่าย ๆ - การร้องเพลง สุนทรียภาพ - การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม - การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก และเรื่องราวเหตุการณ์ที่สนุกสนานต่าง ๆ การเล่น
	ตบช. 5.2 มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือ แบ่งปัน	5.2.1. แสดงความรักเพื่อน และเมตตาต่อสัตว์ ต้นไม้ ตามคำแนะนำของครู 5.2.2. แบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ		
	ตบช. 5.3 มีความเห็นอกเห็น ใจผู้อื่น	5.3.1. แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น		
	ตบช. 5.4 รับผิดชอบต่อ	5.4.1. ทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยมีการดูแล ช่วยเหลือ	บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก - การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก ภายในบ้าน - กฎระเบียบ ธรรมชาติรอบ ๆ ตัว - สิ่งมีชีวิต สิ่งต่าง ๆ รอบตัว - ของเล่น - ของใช้ภายในบ้าน - ของใช้ในโรงเรียน	- การเล่นอิสระ - การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม - การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน คุณธรรม จริยธรรม - การปฏิบัติตามหลักศาสนาที่นับถือ

มาตรฐาน 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พัฒนาการ	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ 3 ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
			สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านสังคม	ตบช. 6.1 ช่วยเหลือตนเอง ในการปฏิบัติกิจวัตร ประจำวัน	6.1.1 แต่งตัวเมื่อมีผู้ช่วยเหลือ 6.1.2. รับประทานอาหารด้วยตนเอง 6.1.3. ใช้ห้องน้ำห้องส้วมโดยมีผู้ช่วยเหลือ	ตัวเด็ก - การรักษาความสะอาดของร่างกาย - การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน - การรับประทานอาหาร - การช่วยเหลือตัวเอง - ความรับผิดชอบ	การเรียนรู้ทางสังคม - การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง - การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น - การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ - การให้มีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ และ ความต้องการของตนเองและผู้อื่น - การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็น ของผู้อื่น - การแก้ปัญหาในการเล่น - การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ และเป็นไทย
	ตบช. 6.2 มีวินัยในตนเอง	6.2.1 เก็บของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ 6.2.2. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ		
	ตบช. 6.3 ประหยัดและ พอเพียง	6.3.1. ใช้สิ่งของเครื่องใช้ประหยัดและพอเพียงเมื่อมีผู้ชี้แนะ		

มาตรฐาน 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

พัฒนาการ	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ 3 ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
			สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านสังคม	ตบช. 7.1 ดูแลรักษา ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	7.1.1. มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ 7.1.2 ทิ้งขยะให้ถูกที่	บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก - สถานศึกษา - ภูมฺระเปียบ - การรักษาความสะอาดในสถานที่ - สถานที่สาธารณะ	การเรียนรู้ทางสังคม - การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง - การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น - การวางแผน ตัดสินใจเลือกและลงมือปฏิบัติ
			ธรรมชาติรอบตัว - สิ่งมีชีวิต - สิ่งไม่มีชีวิต - สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ - สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น - ลักษณะอากาศ - ฤดูกาล - อากาศ - กลางวัน, กลางคืน	- การให้มีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจและความ ต้องการของตนเองและผู้อื่น - การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็น ของผู้อื่น - การแก้ปัญหาในการเล่น - การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ และความเป็นไทย
	ตบช. 7.2 มารยาทตามวัฒนธรรมไทย และรักความเป็นไทย	7.2.1. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ 7.2.2. กล่าวคำขอบคุณและขอโทษเมื่อมีผู้ชี้แนะ 7.2.3. หยุดยีนเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลง สรรเสริญพระบารมี	ตัวเด็ก - มารยาท - คุณธรรม จริยธรรม - การช่วยเหลือตนเอง บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก - การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก ภายในบ้าน - มารยาทในบ้าน สิ่งต่าง ๆ รอบตัว - การสื่อสาร	การเรียนรู้ทางสังคม - การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง - การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น - การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ - การให้มีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจและความ ต้องการของตนเองและผู้อื่น - การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็น ของผู้อื่น - การแก้ปัญหาในการเล่น - การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และความเป็น ไทย

มาตรฐาน 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พัฒนาการ	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ 3 ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
			สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านสังคม	ตบช. 8.1 ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	8.1.1. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	ตัวเด็ก - มารยาท - การเล่น - คุณธรรม จริยธรรม - การช่วยเหลือตนเอง บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก - มารยาทในบ้าน - กฎ ระเบียบ - การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีภายในบ้านและสังคม	การเรียนรู้ทางสังคม - การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง - การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น - การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ - การมีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการของตนเองและผู้อื่น - การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น - การแก้ปัญหาในการเล่น - การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และความเป็นไทย
	ตบช. 8.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	8.2.1. เล่นร่วมกับเพื่อน 8.2.2 ยืมหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยเมื่อมีผู้ชี้แนะ		
	ตบช. 8.3 ปฏิบัติตนเป็นเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	8.3.1. ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ 8.3.2. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามเมื่อมีผู้ชี้แนะ 8.3.3. ยอมรับการประณตประนอมแก้ไขปัญหาเมื่อมีผู้ชี้แนะ		

มาตรฐาน 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

พัฒนาการ	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ 3 ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
			สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านสังคม	ตบช. 9.1 สนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ	9.1.1. ฟังผู้อื่นพูดจนจบและพูดโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่อง ที่ฟัง 9.1.2. เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ	ตัวเด็ก - การช่วยเหลือตนเอง สิ่งต่าง ๆ รอบตัว - ประสาทสัมผัสทั้งห้า - การสื่อสาร - ของใช้ในห้องเรียน - ของใช้ภายในบ้าน - เครื่องมือ เครื่องใช้ - เครื่องมือ เครื่องใช้ในสวน - ตัวเลขในชีวิตประจำวัน - ยานพาหนะ - ความแตกต่าง - การติดต่อสื่อสาร - จดหมาย - โทรศัพท์ - วิทยุ - โทรทัศน์ - หนังสือพิมพ์	การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก - การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส - การเขียนภาพ และการเล่นกับสี - การปั้นและประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ วัสดุต่างๆ - การต่อของ บรรจุ เท และแยกชิ้นส่วน การใช้ภาษา - การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด - การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือ เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเอง - การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ - การฟังเรื่องราว นิทาน คำคล้องจอง คำกลอน - การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อ ความหมายต่อเด็ก เขียนภาพ เขียน ชิด เขียน เขียน คล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง - การอ่านในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อ ความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือ นิทาน / เรื่องราวที่สนใจ
	ตบช. 9.2 อ่าน / เขียน ภาพ และ สัญลักษณ์ได้	9.2.1. อ่านภาพและพูดข้อความด้วยภาษาของตน 9.2.2. เขียนข้อความอย่างมีทิศทาง		

มาตรฐาน 10 มีความสามารถในการคิด ที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้

พัฒนาการ	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ 3 ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
			สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้าน สติปัญญา	ตบช. 10.1 มี ความสามารถในการคิด รวบยอด	10.1.1. บอกลักษณะของสิ่งต่างๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส 10.1.2. จับคู่หรือเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ โดยรู้ลักษณะหรือหน้าที่การใช้งานเพียงลักษณะเดียว 10.1.3. คัดแยกสิ่งต่างๆตามลักษณะหรือหน้าที่การใช้งาน 10.1.4. เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย 3 ลำดับ	ตัวเด็ก - ประสาทสัมผัสทั้งห้า - การเล่น - การช่วยเหลือตัวเอง สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก - การนับ - สี - ความแตกต่าง - การเรียงลำดับ - ตัวเลขในชีวิตประจำวัน - การชั่ง - การตวง - การวัด - ค่าของเงิน - การชั่งน้ำหนัก - การเปรียบเทียบ	การเรียนรู้ทางสังคม - การแก้ปัญหาในการเล่น การคิด - การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น - การเลียนแบบการกระทำของผู้อื่น และเลียนแบบเสียงต่าง ๆ - การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่ายและรูปแบบต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง - การรับรู้และแสดงความรู้สึกลูกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และผลงาน - การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุต่าง ๆ การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ - การสำรวจ และอธิบายความเหมือน ความต่าง ของสิ่งต่าง ๆ - การจับคู่ การจำแนก และการจัดกลุ่ม - การเปรียบเทียบ - การเรียงลำดับ - การทดลองสิ่งต่าง ๆ
	ตบช. 10.2 มี ความสามารถในการคิดเชิง เหตุผล	10.2.1. ระบุผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ 10.2.2. คาดเดาหรือคาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น		
	ตบช. 10.3 มี ความสามารถในการคิด แก้ปัญหาและตัดสินใจ	10.3.1. ตัดสินในเรื่องง่ายๆ 10.3.2. แก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก		

มาตรฐาน 11 มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

พัฒนาการ	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ 3 ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
			สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้าน สติปัญญา	ตบช. 11.1 ทำงานศิลปะตามจินตนาการตามความคิดสร้างสรรค์	11.1.1. สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนเอง	ตัวเด็ก - การคิดและความรู้สึก สิ่งต่าง ๆ รอบตัว - การสื่อสาร - สี - แสงสว่าง	การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ - การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวอย่างอิสระ การใช้ภาษา - การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด - การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ มิติสัมพันธ์ - การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาด
	ตบช. 11.2 แสดงท่าทางเคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์	11.2.1. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนเอง		

มาตรฐาน 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

พัฒนาการ	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ 3 ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
			สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้าน สติปัญญา	ตบช. 12.1 มีเจตคติที่ดีต่อ การเรียนรู้	12.1.1. สนใจฟังและอ่านหนังสือด้วยตนเอง 12.1.2. กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	ตัวเด็ก	การคิด
	ตบช. 12.2 มี ความสามารถในการ แสวงหาความรู้	12.2.1. ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการ ที่มีผู้ชี้แนะ 12.2.2. ใช้ประโยชน์คำถามว่า ใคร,อะไร, ในการ ค้นหาคำตอบ		

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ 3 ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
		ธรรมชาติรอบตัว - สิ่งมีชีวิต - สิ่งไม่มีชีวิต - ลักษณะอากาศ - ฤดูกาล - อากาศ - กลางวัน - กลางคืน ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ - สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ - การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สิ่งต่าง ๆ รอบตัว - การจราจร - ยานพาหนะ - การสื่อสาร - สี - แสงสว่าง - การนับ - ความแตกต่าง การเรียงลำดับ ตัวเลขในชีวิตประจำวัน การชั่ง การตวง การวัด ของใช้ภายในบ้าน ของใช้ในโรงเรียน	- การทดลองสิ่งต่าง ๆ - การสืบค้นข้อมูล - การใช้หรืออธิบายสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย จำนวน - การเปรียบเทียบจำนวน มากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน - การนับสิ่งต่าง ๆ - การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง - การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนหรือปริมาณ มิติสัมพันธ์ - การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุ และการเท ออก - การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่ - การอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ - การอธิบายในเรื่องทิศทาง การเคลื่อนที่ของคน สิ่งต่าง ๆ - การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ เวลา - การเริ่มต้นและการหยุด โดยสัญญาณ - การเปรียบเทียบเวลา - การเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ - การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของฤดู

ตารางหน่วยการจัดประสบการณ์

สัปดาห์ที่	หน่วยการจัดการเรียนรู้	สัปดาห์ที่	หน่วยการจัดการเรียนรู้
1-4	แรกประทับใจ	21	ต้นไม้มีชีวิต
5	มารู้จักกันเถอะ	22	ดอกไม้แสนสวย
6	หนูน้อยมีวินัย	23	ผีเสื้อน่ารัก
7	ร่างกายของหนู	24	เจ้ามดจอมพลัง
8	หนูรักตัวเอง	25	สัตว์เลื้อยน่ารัก
9	อาหารดี มีคุณค่า	26	สัตว์ป่าน่ารัก
10	หนูชอบออกกำลังกาย	27	ฤดูหนาวหนาว
11	ความปลอดภัยใกล้ตัว	28	ข้าวนั้นสำคัญอย่างไร
12	สัมผัสกายทั้ง 5	29	ผักแสนอร่อย
13	หนูน้อยคนเก่ง	30	ผลไม้หลากหลาย
14	หนูน้อยมารยาทงาม	31	สาหร่ายหลากสี
15	ครอบครัวของหนู	32	สีสวยสดใส
16	ชุมชนน่าอยู่	33	ท่องเที่ยวทั่วไทย
17	จังหวัดของเรา	34	สื่อสารน่ารัก
18	อาชีพในฝัน	35	เครื่องมือมาใช้
19	วัน-คืนสุขสันต์	36	หนูน้อยนักวิเคราะห์
20	ชุ่มฉ่ำฤดูฝน	37	นักคิด วิทย์น้อย
		38	เรียนรู้สู่อาเซียน
		39	Hello English
		40	เส้นทางสู่ฝัน

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์ ยึดหลักสำคัญการจัดประสบการณ์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กปฐมวัย 3 - 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา โดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

- 1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง
- 1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญสนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- 1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก
- 1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง
- 1.5 ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

- 2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมอง ที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 2.3 จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้
- 2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
- 2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้อาณัติแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน
- 2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก สอดคล้องกับบริบท สังคม และวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก
- 2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และการมีวินัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่คาดการณ์ไว้
- 2.9 จัดทำสารนิเทศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน
- 2.10 จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อ แหล่งการเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

3. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปีบริบูรณ์ สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบเป็นการช่วยให้ผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร

ทั้งนี้การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

3.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวันแต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3 – 4 ปี มีความสนใจประมาณ 8 – 12 นาที

วัย 4 – 5 ปี มีความสนใจประมาณ 12 – 15 นาที

วัย 5 – 6 ปี มีความสนใจประมาณ 15 – 20 นาที

2. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3. กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักการตัดสินใจ คิดแก้ปัญหาคิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นเกม ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 – 60 นาที

4. กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนและผู้จัดกิจกรรมเป็นผู้ริเริ่มและกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

3.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านดังต่อไปนี้

3.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว การยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่ายเล่นอิสระ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

3.2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือ – นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและระบบประสาทตา มือ ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตัวเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน และใช้วัสดุอุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

3.2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือโดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

3.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รับผิดชอบความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น โดยรวมทั้งระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารพักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

3.2.5 การพัฒนาความคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความคิดรวบยอด และคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุย

กับเด็ก ศึกษาสถานศึกษาที่ เล่นเกมการศึกษา ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมทั้ง เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และรายบุคคล

3.2.6 การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์สามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

3.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

การจัดกิจกรรมประจำวันวัน 6 กิจกรรม จัดดังนี้

1. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้ เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง มาประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เด็กวัยนี้ร่างกายกำลังอยู่ในระหว่างพัฒนาการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายยังไม่ผสมผสานหรือประสานสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ การเคลื่อนไหว ของเด็กมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- ไต่แกว่ การคืบ คลาน
- เร็ว ไต่แกว่ การวิ่ง
- นุ่มนวล ไต่แกว่ การไหว้ การบิน
- ชิงชัง ไต่แกว่ การกระต๊อบเท้าตัง ๆ ตีกลองตัง ๆ
- ไร้เรื่งมีความสุข ไต่แกว่ การตบมือ หัวเราะ
- เศร้าโศกเสียใจ ไต่แกว่ สีหน้า ท่าทาง

ทิศทางการเคลื่อนไหว

- เคลื่อนไหวไปข้างหน้าและข้างหลัง
- เคลื่อนไหวไปข้างซ้ายและข้างขวา
- เคลื่อนตัวขึ้นและลง
- เคลื่อนไหวรอบทิศ

รูปแบบการเคลื่อนไหว

1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน ไต่แกว่ การเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของเด็ก มี 2 ประเภท
 - 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ไต่แกว่ ตบมือ ผงกศีรษะ ขยิบตา ชันเข่า เคาะเท้า เคลื่อนไหวมือและแขน มือและนิ้วมือ เท้าและปลายเท้า
 - 1.2 การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ไต่แกว่ คลาน คืบ เดิน วิ่ง กระโดด คบม้า ฯลฯ
2. การเลียนแบบ มี 4 ประเภท คือ
 - 2.1 เลียนแบบท่าทางสัตว์
 - 2.2 เลียนแบบท่าทางคน
 - 2.3 เลียนแบบเครื่องยนต์กลไก และเครื่องเล่น
 - 2.4 เลียนแบบปรากฏการณ์ธรรมชาติ
3. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง ไต่แกว่ การเคลื่อนไหวหรือท่าท่าทางประกอบเพลง
4. การทำท่าทางกายบริหารประกอบเพลง หรือคำคล้องจอง

5. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การเคลื่อนไหวที่ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทำทางขึ้นเอง อาจขึ้นด้วยการป้อนคำถามหรือใช้อุปกรณ์ประกอบ

6. การเล่นหรือการแสดงท่าทางตามคำบรรยาย เรื่องราว ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือแสดงท่าทางตามจินตนาการจากเรื่องราวหรือคำบรรยายที่ผู้สอนเล่า

7. การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อตกลง ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือท่าทางตามสัญญา หรือคำสั่งที่ได้ตกลงไว้ก่อนเริ่มกิจกรรม

8. การฝึกทำท่าทางเป็นผู้นำ ผู้ตาม ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือท่าทางจากความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเอง แล้วให้เพื่อนปฏิบัติตาม

2. กิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวอย่างมีจุดหมาย ฝึกให้เด็กคิดแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ฝึกการเข้าสังคม และฝึกการใช้ภาษา ผ่านการปฏิบัติด้วยตนเอง โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ด้วยวิธีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น การสนทนา อภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต ทดลอง การปฏิบัติการ การศึกษานอกสถานที่ การเล่นเกมบทรอบวง ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง เล่นเกม การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) เป็นการเรียนรู้ซึ่งเด็กได้จัดกระทำกับวัตถุ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ความคิด และเหตุการณ์ จนกระทั่งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วย การเรียนรู้แบบลงมือกระทำเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเด็ก

จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กในความดูแลเนื่องจากกิจกรรมเสริมประสบการณ์จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเจริญเติบโต เป็นผู้ที่มีความคิดอย่างมีเหตุผล มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รู้จักการช่วยเหลือ ตนเอง มีพัฒนาการทางภาษาได้เหมาะสมตามวัย ได้ฝึกคิด แก้ไขปัญหา ใช้เหตุผล ฝึกการทำงาน และเข้าสังคมกับเพื่อน เพื่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติด้วยตนเองที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า และการใช้ภาษาจากกิจกรรมที่ครูและผู้ปกครองร่วมมือจัดให้เด็กด้วยวิธีการที่ หลากหลาย เช่น การศึกษานอกสถานที่ การเล่านิทาน การแสดงบทรอบวง การทดลอง การสาธิต การอภิปราย เป็นต้นกิจกรรมเสริมประสบการณ์มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการคิดของเด็กปฐมวัยเพราะลักษณะการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ อยู่บนพื้นฐานตามแนวคิดที่ว่า เด็กทุกคนมีศักยภาพในการสร้างองค์ความรู้ โดยอาศัยสภาพจริงที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมของคน โดยจัดอย่างสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ผ่านการสัมผัส การชิมชั้บ การเลียนแบบ การกระทำ การเล่นอย่างมีความสุข เพราะการที่เด็กได้ทดลองด้วยตนเองนั้นจะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการ สรุปข้อค้นพบหรือเรียกว่า องค์ความรู้ ได้จากประสบการณ์ตรง เด็กได้มีโอกาสปฏิบัติโดยวิธีการที่หลากหลาย อีกทั้งยังเป็นการฝึกเด็กให้คิดแก้ปัญหา ใช้เหตุผลและฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การสนทนา การอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การใช้คำถาม การทดลอง ปฏิบัติการ ศึกษานอกสถานที่ การเล่านิทาน บทรอบวง ร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง ฯลฯ เนื่องจากวิธีการดังกล่าว เด็กได้มีโอกาสคิด ได้ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมซึ่งส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสอยู่ในสังคมและมี ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กได้ทดลองปฏิบัติ ให้เด็กได้สังเกต ได้ค้นพบด้วยตนเองผ่านกิจกรรมวิทยาศาสตร์ที่ช่วยส่งเสริม การคิดวิจารณ์ญาณของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับที่ดี ทั้งนี้เพราะรูปแบบการจัดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ เด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติการทดลองด้วยตนเอง เด็กได้สำรวจวัสดุ บอกความเหมือนความแตกต่างของวัสดุอุปกรณ์ตามลักษณะและคุณสมบัติ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่งเพราะกิจกรรมวิทยาศาสตร์เป็นการจัดกิจกรรม สำหรับเด็ก ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์

ความสำคัญ

กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาสฟัง พูด สังเกต คิดแก้ปัญหา ใช้เหตุผล และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

การจัดการเรียนรู้บนฐานขององค์ความรู้

1. จัดการเรียนรู้โดยไม่แยกเป็นส่วนๆ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของสมองมนุษย์ ซึ่งสามารถทำงานได้หลายอย่างในเวลาเดียวกัน และการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับสรีระทั้งหมดของร่างกาย
2. จัดการเรียนรู้โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพราะการเปลี่ยนแปลงต่างๆของสมองเกิดจากความสัมพันธ์ทางสังคม
3. จัดการเรียนรู้โดยตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติในการค้นหาความหมายด้วยการให้เด็กได้สำรวจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ
4. จัดการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้กำหนดรูปแบบในการเรียนรู้และทำความเข้าใจของตนเองเนื่องจากสมองจะทั้งรับรู้และทำความเข้าใจรูปแบบต่างๆที่เกิดขึ้นแต่สมองจะสร้างและแสดงออกด้วยรูปแบบของตัวเอง
5. จัดบรรยากาศที่เหมาะสมซึ่งเอื้อให้เกิดการเรียนรู้เนื่องจากอารมณ์และการเรียนรู้เป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้และอารมณ์มีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้
6. จัดการเรียนรู้ทั้งการเรียนรู้ที่เป็นภาพรวมและที่เป็นส่วนย่อย เพื่อตอบสนองต่อข้อความรู้ที่ว่าสมองจะทำการแบ่งข้อมูลออกเป็นส่วนๆและทำความเข้าใจโดยภาพรวมสมองทั้งสองซีกจะทำงานอย่างสัมพันธ์กันในทุกๆกิจกรรม
7. จัดการเรียนรู้โดยใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ในทุกแง่มุม เพราะการเรียนรู้ของสมองจะประกอบด้วยจุดสนใจหลักและรับรู้สิ่งต่างๆรอบตัวไปพร้อมๆ กัน
8. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งเอื้อให้ผู้เรียนได้ค่อยๆ ต่อเติมแนวคิด ทักษะ และประสบการณ์ จนกระทั่งเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นโดยที่ตระหนักในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ และไม่ได้ตระหนักว่าเกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้ อาจไม่ได้เกิดขึ้นอย่างทันทีแต่ต้องใช้เวลาที่ค่อยๆเกิดขึ้น
9. จัดการเรียนรู้จากสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน เนื่องจากการเรียนรู้ที่อย่างมีความหมายต่อผู้เรียนเป็นผลมาจากทั้งระบบการจำเป็นมิติและการท่องจำ
10. จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับหน้าต่างโอกาสของการเรียนรู้ (Windows of opportunity) และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
11. จัดบรรยากาศที่ปราศจากความกลัวและมีความท้าทายให้ต้องการเรียนรู้ เนื่องจากความท้าทายจะช่วยกระตุ้นให้ต้องการเรียนรู้ส่วนความกลัวจะยับยั้งการเรียนรู้
12. จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคล เนื่องจากสมองของแต่ละคนล้วนแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

3 กิจกรรมสร้างสรรค์

กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเด็กให้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ เช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีกปะการตัดปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์ กิจกรรมสร้างสรรค์ควรจัดให้เด็กทำทุกวัน โดยอาจจัดวันละ 2 - 3 กิจกรรม ให้เด็กเลือกทำอย่างน้อย 1 - 2 กิจกรรม ตามความสนใจ

4. กิจกรรมเสรี

กิจกรรมเสรีหรือการเล่นตามมุม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ มุมบ้าน มุมร้านค้า เป็นต้น มุมต่างๆ เหล่านี้เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก อาจให้เด็กเลือกทำกิจกรรมที่ผู้สอนจัดเสริมขึ้น เช่น เกมการศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส กิจกรรมสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ

การเล่นสมมุติในบ้านตุ๊กตาหรือบ้านจำลอง

เป็นบ้านจำลองสำหรับให้เด็กเล่น จำลองแบบบ้านจริงๆ อาจทำด้วยเศษวัสดุประเภทผ้าใบ กระสอบป่าน ของจริงที่ไม่ใช้แล้ว เช่น หม้อ เตา ชาม อ่าง เตารีด เครื่องครัว ตุ๊กตาสมมุติเป็นบุคคลในครอบครัว เสื้อผ้าผู้ใหญ่ที่ไม่ใช้แล้วสำหรับพลัดเปลี่ยน มีการตกแต่งบริเวณใกล้เคียงให้เหมือนบ้านจริงๆ บางครั้งอาจจัดเป็นร้านขายของ สถานที่ทำการต่างๆ เพื่อให้เด็กเล่นสมมุติตามจินตนาการของตัวเอง

การเล่นในมุมช่างไม้

เด็กต้องการการออกกำลังกายในการเคาะ ตอก กิจกรรมการเล่นในมุมช่างไม้จะช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรง ช่วยฝึกการใช้มือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา นอกจากนี้ยังฝึกให้รักงานและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

5. กิจกรรมกลางแจ้ง

กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อออกกำลังกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก กิจกรรมกลางแจ้งที่ผู้สอนควรจัดให้เด็กได้เล่น เช่น

การเล่นเครื่องสนาม

เครื่องเล่นสนาม หมายถึง เครื่องเล่นที่เด็กอาจปีนป่าย หมุน โยก ซึ่งทำออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น

1. เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย หรือตาข่ายสำหรับปีนเล่น
2. เครื่องเล่นสำหรับโยกหรือไกว เช่น ม้าไม้ ชิงช้า ม้านั่งโยก ไม้กระดก ฯลฯ
3. เครื่องเล่นสำหรับหมุน เช่น ม้าหมุน พวงมาลัยรถสำหรับหมุนเล่น
4. ราวโหนขนาดเล็กสำหรับเด็ก
5. ต้นไม้สำหรับเดินทรงตัว หรือ ไม้กระดานแผ่นเดียว
6. เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน เช่น รถสามล้อ รถลากจูง ฯลฯ

การเล่นทราย

ทรายเป็นสิ่งที่เด็กๆ ชอบเล่น ทั้งทรายแห้ง ทรายเปียก นำมาก่อเป็นรูปต่างๆ ได้ และสามารถนำวัสดุอื่นมาประกอบการเล่นตกแต่งได้ เช่น กิ่งไม้ ดอกไม้ เปลือกหอย พืชพรรณ ที่ตัดทราย ฯลฯ

ปกติบ่อทรายจะอยู่กลางแจ้ง โดยอาจจัดให้อยู่ใต้ร่มเงาใต้ต้นไม้หรือสร้างหลังคา ทำขอบกั้น เพื่อมิให้ทรายกระจัดกระจาย บางโอกาสพรมน้ำให้ชื้นเพื่อเด็กจะได้ก่อเล่น นอกจากนี้ ควรมีวิธีการปิดกั้นมิให้สัตว์เลื้อยคลานไปทำความสกปรกในบ่อทรายได้

การเล่นน้ำ

เด็กทั่วไปชอบเล่นน้ำมาก การเล่นน้ำนอกจากสร้างความพอใจและคลายความเครียดให้เด็กแล้วยังทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อีกด้วย เช่น เรียนรู้ทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบปริมาตร ฯลฯ

อุปกรณ์ที่ใส่น้ำอาจเป็นถังที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะหรืออ่างน้ำ วางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอดีที่เด็กจะยืนได้พอดี และควรมีผ้าพลาสติกกันเสื้อผ้าเปียกให้เด็กใช้คลุมระหว่างเล่น

การเล่นกับอุปกรณ์กีฬา

เป็นการนำอุปกรณ์กีฬามาให้เด็กเล่นอย่างอิสระหรือใช้ประกอบเกมการเล่นที่ให้อิสระแก่เด็กมากที่สุดไม่ควรเน้นการแข่งขันเพื่อมุ่งหวัง แพ้ – ชนะ อุปกรณ์กีฬาที่นิยมนำมาให้เด็กเล่น เช่น ลูกบอล ห่วงยาง ลูกทราย ฯลฯ

การเล่นเกมการละเล่น

กิจกรรมการเล่นเกมการละเล่นที่จัดให้เด็กเล่น เช่น เกมการละเล่นของไทย เกมการละเล่นของท้องถิ่น เช่น มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร แมงู โพงพาง ฯลฯ การละเล่นเหล่านี้ต้องใช้บริเวณที่กว้าง การเล่นอาจเป็นกลุ่มเล็ก/กลุ่มใหญ่ ก็ได้ ก่อนเล่นผู้สอนอธิบายกติกาและสาธิตให้เด็กเข้าใจ ไม่ควรนำเกมการเล่นที่มีกติกายุ่งยากและเน้นการแข่งขันแพ้ชนะมาจัดกิจกรรมให้กับเด็กวัยนี้ เพราะเด็กจะเกิดความเครียดและสร้างความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง

6. เกมการศึกษา

เกมการศึกษาเป็นเกมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสีรูปร่าง จำนวน ประเภทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัย 3 – 5 ปี เช่น เกมจับคู่ แยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโน ลอตโต ภาพตัดต่อ ต่อตามแบบ ฯลฯ

หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ จัดได้ดังนี้

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการของเด็กเพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ
2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กในวันนี้ คือให้เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าได้ คิดแก้ปัญหาด้วยตัวเอง
3. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้
4. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้คิดวางแผนตัดสินใจได้ลงมือกระทำและนำเสนอความคิดเห็น
5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน
6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ไปตามความเหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก
8. จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก
9. ประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
10. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

หลักการจัดประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน จัดดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่

- 1.1 การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์ และการเล่นเครื่องเล่นสนาม
- 1.2 การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก โดยจัดกิจกรรมให้เด็ก การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส การเขียนภาพและการเล่นกับสี การปั้นและการประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน แป้งไม้ เศษวัสดุ ฯลฯ การต่อของ บรรจุ เท และแยกชิ้นส่วน
- 1.3 การรักษาสุขภาพ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้ปฏิบัติตามสุขอนามัยที่ดี
- 1.4 การรักษาความปลอดภัย โดยจัดกิจกรรมให้เด็ก การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

หลักการสำคัญในการจัดหรือสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ คือ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของเด็กเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข ได้แบ่งเนื้อที่ที่เหมาะสมดังนี้

1. พื้นที่อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กและครู

- 1.1 ที่แสดงผลงานของเด็ก
- 1.2 ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก

- 1.3 ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวเด็ก
- 1.4 ที่เก็บเครื่องใช้ของครู
- 1.5 ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอน หรือสิ่งที่เด็กสนใจ

2. พื้นที่ปฏิบัติการและการเคลื่อนไหวพื้นที่นี้จะใช้ที่ว่างกลางห้องเรียน

3. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ มุมเหล่านี้โรงเรียนได้จัดให้มีของเล่น ไว้เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก โดยมีการผลิตเปลี่ยนของเล่นตามมุมทุกสัปดาห์ และให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมของเล่น มุมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้เด็ก ได้แก่

3.1 มุมบล็อก จัดให้มีบล็อกไม้ขนาดและรูปร่างแตกต่างกันสำหรับเด็กได้นำมาต่อประกอบกันเป็นสิ่งต่างๆ ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง

3.2 มุมหนังสือ จัดให้มีหนังสือที่มีรูปภาพสีสันสวยงาม ที่ใช้ประกอบในการเล่นนิทาน มีแบบฝึกเขียนพยัญชนะไทย

3.3 มุมบทบาทสมมติ มุมนี้จะจัดแยกเป็นมุมย่อย ได้แก่มุมบ้าน มุมหมอ มุมร้านค้า

3.4 มุมวิทยาศาสตร์ ได้จัดรวบรวมสิ่งของต่างๆที่เด็กสนใจมาจัดไว้

3.5 มุมศิลปะ จัดให้มี สีน้ำ สีเทียน พู่กัน วัสดุปั้นปูนปลาสเตอร์ ดินน้ำมัน ให้เด็กได้แสดงออกทาง ความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

4. พื้นที่นอกห้องเรียน

4.1 สนามเด็กเล่น ประกอบด้วยเครื่องเล่นประเภทปีนป่าย ทรงตัว สนุกสนาน มีพื้นที่สำหรับวิ่งเล่น เพียงพอ และไม่เกิดอันตรายต่อเด็ก

4.2 ที่พักผ่อน ได้จัดโต๊ะม้าหินอ่อนไว้ตามร่มไม้ ที่เพียงพอสำหรับเด็ก

4.3 บริเวณธรรมชาติ มีการปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผักสวนครัวตามฤดูกาล

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอน สื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่ป็นนามธรรมเข้าใจยาก กลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตัวเอง

สื่อประกอบการจัดกิจกรรม

การจัดให้มีสื่อประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีสื่อทั้งที่เป็นประเภท 2 มิติ และ/หรือ 3 มิติ ทั้งที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อที่สะท้อนวัฒนธรรม สื่อเทคโนโลยี ที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก สื่อที่เอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยการจัดการใช้สื่อเริ่มต้นจาก สื่อของจริง ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง และสัญลักษณ์ ทั้งนี้การใช้สื่อต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจและความต้องการของเด็กที่หลากหลาย ตัวอย่างสื่อประกอบการจัดกิจกรรม มีดังนี้

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ตัวอย่างสื่อ มีดังนี้

1. เครื่องเคาะจังหวะ เช่น ฉิ่ง เหล็กสามเหลี่ยม กรับ รำมะนา กลอง ฯลฯ
2. อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น หนังสือพิมพ์ ธิบิ้น แฉมา ท่วง หวาย ถูทราย ฯลฯ

กิจกรรมเสรี / เล่นตามมุม

1. มุมบทบาทสมมติ อาจจัดเป็นมุมเล่น ดังนี้

1.1 มุมบ้าน

- ของเล่นเครื่องใช้ในครัวขนาดเล็ก หรือของจำลอง เช่น เต้า กระทะ ครก กาน้ำ เขียง มีดพลาสติก หม้อ จาน ช้อน ถ้วยชาม กะละมัง

- เครื่องเล่นตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เตียง เปลเด็ก ตุ๊กตา

แป้

- เครื่องแต่งบ้านจำลอง เช่น ชุดรับแขก โต๊ะเครื่องแป้ง หมอนอิง กระจกขนาดเห็นเต็มตัว หวี ตลับ

และหญิง รองเท้า กระเป๋าถือที่ไม่ใช้แล้ว

- โทรศัพท์ เตารีดจำลอง ที่รีดผ้าจำลอง

- ภาพถ่ายและรายการอาหาร

1.2 มุมหมอม

- เครื่องเล่นจำลองแบบเครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์การรักษผู้ป่วย เช่น หูฟัง เสื้อคลุมหมอม

- อุปกรณ์สำหรับเลียนแบบการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย เช่น กระดาษ ดินสอ ฯลฯ

1.3 มุมร้านค้า

- กล่องและขวดผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ใช้แล้ว

- อุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น เครื่องคิดเลข ลูกคิด ธนบัตรจำลอง ฯลฯ

1.4 มุมบล็อก

- ไม้บล็อกหรือแท่งไม้ที่มีขนาดแลรูปร่างต่างๆ กัน จำนวนตั้งแต่ 50 ชิ้นขึ้นไป

- ของเล่นจำลอง เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟ คน สัตว์ ต้นไม้ ฯลฯ

- ภาพถ่ายต่างๆ

- ที่จัดเก็บไม้บล็อกหรือแท่งไม้อาจเป็นชั้น ลังไม้หรือพลาสติก แยกตามรูปทรง ขนาด

1.5 มุมหนังสือ

- หนังสือภาพนิทาน สมุดภาพ หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้นๆพร้อมภาพ

- ชั้นหรือที่วางหนังสือ

- อุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื้อ พรม หมอน

- สมุดเซ็นยืมหนังสือกลับบ้าน

- อุปกรณ์สำหรับการเขียน

- อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเล่นเทป ตลับเทปนิทานพร้อมหนังสือนิทาน หูฟัง

1.6 มุมวิทยาศาสตร์ หรือ มุมธรรมชาติศึกษา

- วัสดุต่างๆจากธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืชต่างๆ เปลือกหอย ดิน หิน แร่ ฯลฯ

- เครื่องมือเครื่องใช้ในการสำรวจ สังเกต ทดลอง เช่น แวนขยาย แม่เหล็ก เข็มทิศ เครื่องชั่ง ฯลฯ

กิจกรรมสร้างสรรค์ ควรมีวัสดุอุปกรณ์ ดังนี้

1. การวาดภาพและระบายสี

- สีเทียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ

- พู่กันขนาดใหญ่ (ประมาณเบอร์ 12)

- กระดาษ

- เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อน

2. การเล่นกับสี

- การเป่าสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ สีน้ำ

- การหยดสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ พู่กัน สีน้ำ

- การพับสี มี กระดาษ สีน้ำ พู่กัน

- การเทสี มี กระดาษ สีน้ำ

- การละเลงสี มี กระดาษ สีน้ำ แป้งเปียก

3. การพิมพ์ภาพ

- แม่พิมพ์ต่างๆ จากของจริง เช่น นิ้วมือ ใบไม้ ก้านกล้วย ฯลฯ
- แม่พิมพ์จากวัสดุอื่นๆ เช่น เชือก เส้นด้าย ทราย ฯลฯ
- กระดาษ ผ้าเช็ดมือ สีโปสเตอร์ (สีน้ำ สีฝุ่น ฯลฯ)

4. การปั้น เช่น ดินน้ำมัน ดินเหนียว แป้งโดว์ แผ่นรองปั้น แม่พิมพ์รูปต่างๆ ไม้ขนาดแป้ง ฯลฯ

5. การพับ ฉีก ตัดปะ เช่น กระดาษ หรือวัสดุอื่นๆ ที่จะใช้พับ ฉีก ตัด ปะ กรรไกรขนาดเล็กปลายมน กาวน้ำ หรือแปรงเปียก ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ

6. การประดิษฐ์เศษวัสดุ เช่น เศษวัสดุต่างๆ มีกล่องกระดาษ แกนกระดาษ เศษผ้า เศษไม้ กาว กรรไกร สี ผ้า เช็ดมือ ฯลฯ

7. การร้อย เช่น ลูกปัด หลอดกาแฟ หลอดด้าย ฯลฯ

8. การสาน เช่น กระดาษ ใบตอง ใบมะพร้าว ฯลฯ

9. การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ พลาสติกชิ้นเล็กๆรูปทรงต่างๆ ผู้เล่นสามารถนำมาต่อเป็นรูปแบบต่างๆ ตามความต้องการ

10. การสร้างรูป เช่น จากกระดาษพับจากจากแป้นตะปูที่ใช้หนังยางหรือเชือกผูกตั้ง ให้เป็นรูปร่างต่างๆ

ตัวอย่างสื่อประเภทเกมการศึกษา มีดังนี้

1. เกมจับคู่

- จับคู่รูปร่างที่เหมือนกัน
- จับคู่ภาพเงา
- จับคู่ภาพที่ซ่อนอยู่ในภาพหลัก
- จับคู่สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน สิ่งที่ใช้คู่กัน
- จับคู่ภาพส่วนเติมกับส่วนย่อย
- จับคู่ภาพกับโครงร่าง
- จับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป
- จับคู่ภาพที่เป็นประเภทเดียวกัน
- จับคู่ภาพที่ซ้อนกัน
- จับคู่ภาพสัมพันธ์แบบตรงกันข้าม
- จับคู่ภาพสมมาตรกัน
- จับคู่แบบอุปมาอุปไมย
- จับคู่แบบอนุกรม

2. เกมภาพตัดต่อ

- ภาพตัดต่อที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ผลไม้ ผัก ฯลฯ

3. เกมจัดหมวดหมู่

- ภาพสิ่งต่างๆที่นำมาจัดเป็นพวกๆ
- ภาพเกี่ยวกับประเภทของใช้ในชีวิตประจำวัน

4. เกมวางภาพต่อปลาย (โดมिन)

- โดมिनภาพเหมือน
- โดมिनภาพสัมพันธ์

5. เกมเรียงลำดับ

- เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง
- เรียงลำดับขนาด

6. เกมศึกษารายละเอียดของภาพ (ลอตโต)
7. เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)
8. เกมพื้นฐานบวก

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ตัวอย่างสื่อ มีดังนี้

1. สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัวและสื่อจากธรรมชาติหรือวัสดุท้องถิ่น เช่น ต้นไม้ ใบไม้ เปลือกหอย เสื้อผ้า ฯลฯ
2. สื่อที่จำลองขึ้น เช่น ลูกโลก ตุ๊กตาสัตว์ ฯลฯ
3. สื่อประเภทภาพ เช่น ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือภาพ ฯลฯ
4. สื่อเทคโนโลยี เช่น วิดีโอ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์ ฯลฯ

กิจกรรมกลางแจ้ง ตัวอย่างสื่อ มีดังนี้

1. เครื่องเล่นสนาม เช่น เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน ฯลฯ
2. ที่เล่นทราย มีทรายละเอียด เครื่องเล่นทราย เครื่องตวง ฯลฯ
3. ที่เล่นน้ำ เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อนพลาสติก อุปกรณ์เล่นน้ำ เช่น ถ้วยตวง ขวดต่างๆ สายยาง

กรวยกรอกน้ำ ตุ๊กตាយาง ฯลฯ

การเลือกสื่อในการเรียนการสอน สามารถเลือกใช้สื่อในระดับปฐมวัยดังนี้

1. เลือกวัสดุที่ใช้ ไม่มีพิษ ไม่หัก และแตกง่าย มีพื้นผิวเรียบ ไม่เป็นเสี้ยน
2. ขนาด ขนาดใหญ่เกินไป เพราะยากต่อการหยิบยก อาจะตกลงมาเสียหายแตก เป็นอันตรายต่อเด็กหรือใช้ไม่สะดวก เช่น กรรไกรขนาดใหญ่ โต๊ะ เก้าอี้ที่ใหญ่หรือสูงเกินไป และไม่ควรมีขนาดเล็กเกินไป เด็กอาจจะนำไปอมหรือกลืนทำให้ติดคอหรือไหลลงท้องได้ เช่น ลูกบิดเล็ก ลูกแก้วเล็ก ฯลฯ
3. รูปทรง ไม่เป็นรูปทรงแหลม รูปทรงเหลี่ยม เป็นสัน
4. น้ำหนัก ไม่มีน้ำหนักมาก เพราะเด็กยกหรือหยิบไม่ไหว อาจะตกลงมาเป็นอันตรายต่อตัวเด็ก
5. ไม่ใช้สื่อที่เป็นอันตรายต่อตัวเด็ก เช่น สารเคมี วัตถุไวไฟ ฯลฯ
6. ไม่ใช้สื่อที่เป็นอันตรายต่อสายตา เช่น สีสะท้อนแสง ฯลฯ

การประเมินการใช้สื่อ

พิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ผู้สอน เด็ก และสื่อ เพื่อจะได้ทราบว่าสื่อที่ใช้นั้นช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด จะได้นำมาปรับปรุงการผลิตและการใช้สื่อให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้วิธีสังเกต ดังนี้

1. สื่อที่ใช้นั้นช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้เพียงใด
2. เด็กชอบสื่อที่ใช้นั้นเพียงใด
3. สื่อที่ใช้นั้นช่วยให้การสอนตรงกับจุดประสงค์หรือไม่ ถูกต้องตามสาระการเรียนรู้และทันสมัยหรือไม่
4. สื่อที่ใช้นั้นช่วยให้เด็กสนใจมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

การเก็บรักษา และซ่อมแซมสื่อ

การจัดเก็บสื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กฝึกการสังเกตการเปรียบเทียบ การจัดกลุ่ม ส่งเสริมความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจช่วยเหลือ ผู้สอนไม่ควรใช้การเก็บสื่อเป็นการลงโทษเด็ก โดยดำเนินการดังนี้

1. เก็บสื่อให้เป็นระเบียบและเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะ ประเภทของสื่อ สื่อที่เหมือนกัน จัดเก็บหรือจัดวางไว้ด้วยกัน
2. วางสื่อในระดับสายตาของเด็ก เพื่อให้เด็กหยิบใช้ จัดเก็บได้ด้วยตนเอง

3. ภาพยนตร์ที่จัดเก็บสื่อควรโปร่งใส เพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งที่อยู่ภายในได้ง่ายและควรมีมือจับเพื่อให้สะดวกในการขนย้าย
4. ฝึกให้เด็กรู้ความหมายของรูปภาพหรือสีที่เป็นสัญลักษณ์แทนหมวดหมู่ ประเภทสื่อ เพื่อให้เด็กจะได้เก็บเข้าที่ได้อย่างถูกต้อง การใช้สัญลักษณ์ควรมีความหมายต่อการเรียนรู้ของเด็ก สัญลักษณ์ควรใช้สื่อของจริง ภาพถ่ายหรือสำเนา ภาพวาด ภาพโครงร่าง หรือ ภาพประจุด หรือบัตรคำติดคู่กับสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง
5. ตรวจสอบสื่อที่ใช้แล้วทุกครั้งว่ามีสภาพสมบูรณ์ จำนวนครบถ้วนหรือไม่
6. ซ่อมแซมสื่อที่ชำรุด และทำเต็มสื่อที่ขาดหายไปให้ครบชุด

การพัฒนาสื่อ

การพัฒนาสื่อเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมในระดับปฐมวัยนั้น ก่อนอื่นควรได้สำรวจข้อมูล สภาพปัญหาต่างๆของสื่อทุกประเภทที่ใช้อยู่ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความต้องการ ใช้แนวทางการพัฒนาสื่อ ดังนี้

1. ปรับปรุงสื่อให้ทันสมัยเข้ากับเหตุการณ์ ใช้ได้สะดวก ไม่ซับซ้อนเกินไป เหมาะสมกับวัยของเด็ก
2. รักษาความสะอาดของสื่อ ถ้าเป็นวัสดุที่ล้างน้ำได้ เมื่อใช้แล้วควรได้ล้างเช็ด หรือปิดฝุนให้สะอาด เก็บไว้เป็นหมวดหมู่ วางเป็นระเบียบหยิบใช้ง่าย
3. ถ้าเป็นสื่อที่ผู้สอนผลิตขึ้นมาใช้เองและผ่านการทดลองใช้มาแล้วควรเขียนคู่มือประกอบการใช้สื่อชิ้นนั้นโดยลอกชื่อสื่อ ประโยชน์และวิธีใช้สื่อ รวมทั้งจำนวนชิ้น ส่วนของสื่อในชุดนั้นและเก็บคู่มือไว้ในซองหรือถุงพร้อมสื่อที่ผลิต
4. พัฒนาสื่อที่สร้างสรรค์ ใช้ได้อเนกประสงค์ คือ เป็นได้ทั้งสื่อเสริมพัฒนาการและเป็นของเล่นสนุกสนานเพลิดเพลิน

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการ หมายถึง กระบวนการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในขณะทำกิจกรรม แล้วจดบันทึกลงในเครื่องมือที่ผู้สอนสร้างขึ้นหรือกำหนดอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในแต่ละครั้ง เป็นข้อมูลในการพัฒนากิจกรรมให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3 – 6 ปี เป็นการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการเด็กต้องนำมาจัดทำสารนิทัศน์หรือจัดทำข้อมูลหลักฐานหรือเอกสารอย่างเป็นระบบ ด้วยการรวบรวมผลงานสำหรับเด็กเป็นรายบุคคลที่สามารถบอกเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กมาพิจารณา ปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรม และส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

1. วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ
 2. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน
 3. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
 4. ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือวิธีการที่หลากหลาย ไม่ควรใช้แบบทดสอบ
 5. สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก
- สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3 – 6 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็ก

ในการสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยแต่ละครั้ง ใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด วิธีการที่เหมาะสม และนิยมใช้ในการประเมินเด็กปฐมวัย มีด้วยกันหลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. การสังเกตและการบันทึก การสังเกตมีอยู่ 2 แบบ คือ การสังเกตอย่างมีระบบ ได้แก่ การสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และอีกแบบหนึ่งคือการสังเกตแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสังเกตในขณะที่เด็กกำลังทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น และผู้สอนจดบันทึกไว้ การสังเกตเป็นวิธีการที่ผู้สอนใช้ในการศึกษาพัฒนาการของเด็ก เมื่อมีการสังเกตก็ต้องมีการบันทึก ผู้สอนควรทราบว่าบันทึกอะไร การบันทึกพฤติกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเด็กเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงต้องนำมาบันทึกเป็นหลักฐานไว้อย่างชัดเจน การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็กสามารถใช้แบบง่ายๆ คือ

1.1 แบบบันทึกพฤติกรรม ใช้บันทึกเหตุการณ์เฉพาะอย่าง โดยบรรยายพฤติกรรมเด็กผู้บันทึกต้องบันทึกทุกวัน เดือน ปีเกิดของเด็ก และวัน เดือน ปีที่ทำกรบันทึกแต่ละครั้ง

1.2 การบันทึกรายวัน เป็นการบันทึกเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน ถ้าหากบันทึกในรูปแบบของการบรรยายก็มักจะเน้นเฉพาะเด็กรายที่ต้องการศึกษา ข้อดีของการบันทึกรายวัน คือ การชี้ให้เห็นความสามารถเฉพาะอย่างของเด็ก จะช่วยกระตุ้นให้ผู้สอนได้พิจารณาปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคล ช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลมากขึ้นสำหรับวินิจฉัยเด็กว่าสมควรจะได้รับคำปรึกษาเพื่อลดปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังช่วยชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียของการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

1.3 แบบสำรวจรายการ ช่วยให้สามารถวิเคราะห์เด็กแต่ละคนได้ค่อนข้างละเอียดเหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย

2. การสนทนา สามารถใช้การสนทนาได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและพัฒนาการใช้ภาษาของเด็กและบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกรายวัน

3. การสัมภาษณ์ ด้วยวิธีพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล ผู้สอนควรใช้คำถามที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระ จะทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็กและค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

4. การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล

โดยจัดเก็บข้อมูลไว้ในแฟ้มผลงาน (Portfolio) ซึ่งเป็นวิธีรวบรวมและจัดระบบข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับตัวเด็กโดยใช้เครื่องมือต่างๆ รวบรวมเอาไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนแสดงการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแต่ละด้าน นอกจากนี้ยังรวมข้อมูลอื่นๆ เช่น แบบสอบถามผู้ปกครอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกสุขภาพอนามัย ฯลฯ เอาไว้ในแฟ้มผลงาน เพื่อผู้สอนจะได้ข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวเด็กอย่างชัดเจนและถูกต้อง การเก็บผลงานของเด็กจะไม่ถือว่าเป็นการประเมินผล ถ้างานแต่ละชิ้นถูกรวบรวมไว้โดยไม่ได้รับการประเมินจากผู้สอน และไม่มีการนำผลมาปรับปรุงพัฒนาเด็กหรือปรับปรุงการสอนของผู้สอน

ดังนั้นจึงเป็นแต่การเก็บสะสมผลงานเท่านั้น เช่น แฟ้มสะสมผลงานขีดเขียน งานศิลปะ จะเป็นเพียงแค่แฟ้มสะสมงานเด็กถ้าไม่มีการประเมินแฟ้มสะสมงานนี้จะเป็นเครื่องมือการประเมินต่อเมื่องานที่สะสมแต่ละชิ้นถูกใช้ในการบ่งบอกความก้าวหน้า ความต้องการของเด็ก และเป็นการเก็บสะสมอย่างต่อเนื่องที่สร้างสรรค์โดยผู้สอนและเด็ก

ผู้สอนสามารถใช้พอดโฟลิโออย่างมีคุณค่าสื่อสารกับผู้ปกครอง เพราะการเก็บผลงานเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในแฟ้มสะสมงานเป็นข้อมูลให้ผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองสามารถเปรียบเทียบความก้าวหน้าที่ถูกของเขามีเพิ่มขึ้นจากผลงานชิ้นแรกกับชิ้นต่อมา ข้อมูลในแฟ้มสะสมงานประกอบด้วย ตัวอย่างผลงานการขีดเขียน การอ่าน และข้อมูลบางประการของเด็กที่ผู้สอนเป็นผู้บันทึก เช่น จำนวนเล่มของหนังสือที่เด็กอ่าน ความถี่ของการเลือกอ่านที่มุมหนังสือในเวลาเลิกเสรี การเปลี่ยนแปลงอารมณ์ ทศนคติ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะสะท้อนภาพของความงอกงามในเด็กแต่ละคนได้ชัดเจนกว่าการประเมินโดยใช้การให้เกรด ผู้สอนจะต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงที่มาของการเลือกชิ้นงานแต่ละชิ้นที่สะสมในแฟ้มสะสมงาน เช่น เป็นชิ้นงานที่ดีที่สุดในช่วงระยะเวลาที่เลือกชิ้นงานนั้น เป็นชิ้นงานที่แสดงความต่อเนื่องของงานโครงการ ฯลฯ ผู้สอนควรเชิญผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดสรรชิ้นงานที่บรรจุในแฟ้มของเด็ก

ข้อควรพิจารณาในการเลือกเก็บข้อมูลไว้ในแฟ้มผลงาน มีดังนี้ คือ

4.1 ข้อมูลที่แสดงถึงระดับพัฒนาการและความสำเร็จ เกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้กระทำซึ่งได้มาจากเครื่องมือการประเมิน

4.2 ข้อมูลที่รวบรวมจากผลงานต่างๆของเด็ก อาจให้เด็กช่วยเลือกเก็บด้วยตัวเอง หรือผู้สอนกับเด็กร่วมกันเลือก

4.3 ข้อมูลของเด็กที่ได้จากผู้ปกครอง

5. การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก ตัวชี้ของการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่วไป ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบเส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก แนวทางประเมินการเจริญเติบโต มีดังนี้

5.1 การประเมินการเจริญเติบโต โดยการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงเด็กแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ ในกราฟแสดงน้ำหนักตามเกณฑ์อายุของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจะบอกการเจริญเติบโตโดยรวม วิธีการใช้กราฟมีขั้นตอนดังนี้

เมื่อชั่งน้ำหนักเด็กแล้ว นำน้ำหนักมาจุดเครื่องหมายกากบาทบนกราฟ และอ่านการเจริญเติบโตของเด็ก โดยดูเครื่องหมายกากบาทว่าอยู่ในแถบสีใด อ่านข้อความที่อยู่บนแถบสีนั้น ซึ่งแบ่งภาวะโภชนาการเป็น 3 กลุ่ม คือ น้ำหนักตามเกณฑ์ น้ำหนักค่อนข้างมาก น้ำหนักค่อนข้างน้อย หากพบว่าเด็กมีน้ำหนักมากหรือน้อยกว่าเกณฑ์มากเกินไปควรปรึกษาแพทย์ทันที

5.2 การตรวจสุขภาพปากและฟัน คือการตรวจสอบและรักษาสิ่งผิดปกติของฟันและปาก การรักษาให้ฟันและปากสะอาดและมีสุขภาพดีอยู่เสมอ ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้ปกครองพาเด็กไปให้ทันตแพทย์ตรวจอย่างสม่ำเสมอปีละ 1-2 ครั้ง

นอกจากนี้ผู้สอนควรเข้าใจวิธีดูแลฟัน ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้พิมพ์เผยแพร่เพื่อแนะนำเด็กและผู้ปกครองเพื่อดูแลรักษาฟันให้ดีอยู่เสมอ เช่น การแปรงฟันได้แนะนำให้วางแปรงตั้งฉากกับตัวฟัน ถูไปมาสั้นๆในแนวนอนให้ทั่วถึงฟันทุกซี่ในปากทั้งด้านหน้าและด้านหลังควรแปรงฟันทุกครั้งหลังกินขนมหวานหรือหลังมื้ออาหาร

5.3 การรับวัคซีนป้องกันโรคขั้นพื้นฐาน การให้ภูมิคุ้มกันโรคต่างๆ แก่เด็กเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะจะทำให้เด็กไม่เป็นโรคต่างๆ เช่น โรคตับอักเสบบี โรคโปลิโอ บาดทะยัก ไอกรน และอื่นๆ ซึ่งอาจจะทำให้เด็กพิการหรือถึงแก่ชีวิตได้ กำหนดเวลาการให้ภูมิคุ้มกันโรคที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก

การบริหารจัดการหลักสูตร

มีการบริหารจัดการหลักสูตร โดยการนำหลักสูตรปฐมวัยไปใช้ให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชน มีบทบาทดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตร และมีวิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.2 คัดเลือกครูผู้สอนที่เหมาะสม โดยควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

- มีวุฒิการศึกษาด้านอนุบาล, ปฐมวัย หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย
- มีความรักเด็ก จิตใจดี มีอารมณ์ขันและใจเย็น ให้ความเป็นกันเองกับเด็กอย่างเสมอภาค
- มีบุคลิกความเป็นครู เข้าใจธรรมชาติของเด็ก
- พุดจาสุภาพเรียบร้อย ชัดเจนเป็นแบบอย่างได้
- ความเป็นระเบียบ สะอาด และรู้จักประหยัด
- มีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติต่อเด็ก
- มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รู้จักรับฟัง พิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆของเด็ก และตัดสินใจปัญหาต่างๆ อย่างมี

เหตุผลและเป็นธรรม

- มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์

1.3 ส่งเสริมการจัดบริการทางการศึกษาให้เด็กเข้าเรียนอย่างทั่วถึงและเสมอภาคและปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด

1.4 ส่งเสริมให้ครูผู้สอน ให้ความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

- 1.5 จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับเด็กรายบุคคล
- 1.6 นิเทศ ติดตาม กำกับการใช้หลักสูตรและประเมินผลอย่างเป็นระบบ

2. บทบาทครูผู้สอนปฐมวัย

- 2.1 จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่เด็กกำหนดขึ้นด้วยตนเอง และครูผู้สอนกับเด็กร่วมกัน กำหนด โดยเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้าน
- 2.2 ส่งเสริมให้เด็กใช้ข้อมูลแวดล้อม ศักยภาพตัวของเด็ก และหลักทางวิชาการผลิตกระทำ หรือหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้อย่างมีเหตุผล
- 2.3 กระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง
- 2.4 จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้เด็กทำกิจกรรมได้เต็มศักยภาพและความแตกต่างของเด็กแต่ละคน
- 2.5 สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ
- 2.6 ใช้กิจกรรมการเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.7 ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
- 2.8 จัดการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กอย่างเต็มศักยภาพ
- 2.9 ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
- 2.10 ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น ภูมิใจในตัวเองและกล้าแสดงออก
- 2.11 ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย และการมีนิสัยที่ดี
- 2.12 จำแนกพฤติกรรมเด็ก เพื่อหาแนวทางส่งเสริม หรือแก้ปัญหารายบุคคล
- 2.13 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตามศักยภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 2.14 ใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็ก
- 2.15 จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร / กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- 2.16 พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้ และทันต่อข่าวสารเหตุการณ์เสมอ
- 2.17 ทำหน้าที่วางแผนกำหนดหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้
- 2.18 จัดทำแผนการจัดการประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้

3. บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

- 3.1 มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบ กำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับครูผู้สอนและเด็ก
- 3.2 ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ
- 3.3 เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- 3.4 สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
- 3.5 อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก
- 3.6 ปกป้องและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับครูผู้สอน
- 3.7 เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้

3.8 มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก และประเมินผลการจัดการของสถานศึกษา

4. บทบาทของชุมชน

4.1 มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคม / ชมรมผู้ปกครอง

4.2 มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา

4.3 เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ให้เด็กได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ จากสถานการณ์จริง

4.4 ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา

4.5 ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน

4.6 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทำหน้าที่เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4.7 ส่งเสริมสถานศึกษาด้านวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาเด็กทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด และการประเมินหลังการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบ หลังจากที่ใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุเพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไรเป็นการตรวจสอบหลักสูตรของสถานศึกษา โดยประเมิน 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ

2. ประเมินระหว่างการดำเนินการ เป็นการประเมินว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้เพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเรื่องใด โดยครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน

3. ประเมินหลังการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบหลังจากที่ใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุ เพื่อสรุปว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร โดยผู้ปกครอง ครู เป็นผู้ประเมิน